

TRANSPORTNO OSIGURANJE

TRGOVAČKI SUD, Marseille

Presuda od 26.I 1971.

Sté Commerciale africaine des
Fabres (SECAF) c/a Cie d'assurances
Alpina i Cie de Navigation Paquet

Pomorsko osiguranje tereta - Brodarova odgovornost - Osigurateljova subrogacija - Osiguratelj koji je osigurao teret za pomorski dio puta ne odgovara za štetu koja nastane na produženom putovanju robe kopnom, ako ta naknadna šteta nije neposredna posljedica štete nastale na pomorskom dijelu puta - Ne smatra se da je šteta neposredna posljedica pomorskog dijela puta, premda je ona rezultat štete dok se roba nalazila na brodu, ako se ta šteta mogla izbjeći odvajanjem oštećenog od neoštećenog dijela robe - To isto vrijedi i za brodarovu odgovornost - Stetnika sud obvezuje da osiguratelju isplati iznos koji odgovara osigurnini koju je osiguratelj dužan platiti osiguraniku, i to bez obzira da osiguratelj u času donošenja presude osigurninu još nije platio

Jedno poduzeće, u ovom sporu tužitelj, prodalo je kupcu kožu. U izvršavanju kupoprodajnog ugovora prodavalac je s brodarom sklopio ugovor o prijevozu tereta iz Maroka u Francusku. Nakon što je teret iskrcan iz broda u odredišnoj luci, bio je ukrcan u željeznički vagon i upućen kopnom u jedno mjesto u anitvađnjesta Francuske

Već prilikom iskrcaja kože iz broda utvrđeno je da je jedan dio tereta oštećen. Vještak koji je pregledao robu ustanovio je da je koža oštećena rasolom koji je curio iz bačava smještenih na palubi, a koje su bačve sadržavale masline.

Kad je roba stigla u konačno odredište, utvrđen je još veći kvar koji je nastao tokom prijevoza vlakom.

Na temelju ovoga činjeničnog stanja tužitelj tuži brodara i osiguratelja da mu solidarno nadoknade sveukupnu štetu, tj. onu koja je nastala na brodu i tokom prijevoza vlakom. Za obrazloženje svoga tužbenog zahtjeva, posebno onog dijela koji se odnosi na štetu nastalu za vrijeme pri-

jevoza željeznicom, tužitelj navodi da je ta šteta neposredna posljedica štete nastale za vrijeme pomorskog dijela puta.

Brodar se smatra odgovornim za štetu koja je utvrđena prilikom iskrcaja tereta iz broda, ali na ime oštete nudi svotu koja je niža od tužbenog zahtjeva.

Osiguratelj se također smatra obaveznim samo za štetu koja je utvrđena u određenoj luci, jer da je on osigurao robu samo za pomorski dio puta. Traži nadalje da sud obaveže brodara da mu isplati onaj iznos koji on, na temelju sudske presude, bude obavezan platiti tužitelju.

Brodar se protivi ovom osigurateljevom zahtjevu. Smatra naime da osiguratelj ulazi u osiguranikovu pravnu poziciju samo pod pretpostavkom da dokaže da mu je isplatio osigurninu, a u ovom slučaju je nesporno da osigurnina osiguraniku nije isplaćena.

Sud je donio presudu na temelju koje je oba tuženika solidarno obvezao da tužitelju nadoknade štetu koja je utvrđena u luci iskrcaja, a odbio je tužitelja u dijelu tužbenog zahtjeva koji se odnosi na štetu nastalu tokom prijevoza vlakom. Prihvatio je i osigurateljov prijedlog pa je brodara obvezao da osiguratelju isplati iznos koji je on dužan prema presudi isplatiti tužitelju.

Bitni razlozi suda jesu slijedeći:

Tuženici nisu ni osporavali svoju odgovornost za štetu koja je utvrđena u iskrcajnoj luci. Sporna je bila samo šteta nastala tokom prijevoza željeznicom. Sud nije prihvatio tužiteljevo stajalište da je ta šteta neposredna posljedica one štete koja je nastala za vrijeme dok se roba nalazila na brodu, a za koju su tuženici odgovorni. Iz rezultata postupka proizlazi da je, nakon iskrcaja iz broda i utvrđenja štete, sveukupna količina robe bila utovarena u vagone. Na ovaj način je bila pomiješana oštećena i neoštećena roba, što je prouzrokovalo da je kvar s oštećene prešao i na neoštećenu. Prema tome, zaključuje sud, šteta nastala na kopnenom dijelu puta, nije neposredna posljedica štete nastale za vrijeme prijevoza morem, već je ta šteta posljedica tužiteljeve krivnje. On je naime, kad je utvrdio štetu u luci iskrcaja, bio dužan odvojiti oštećenu robu od neoštećene i time bi spriječio daljnje povećanje štete.

Što se tiče brodarovog prigovora prema osiguratelju da on nije njemu dužan ništa platiti jer osiguratelj

nije tužitelju isplatio osigurninu, sud smatra da je sama činjenica da je osiguratelj obavezan osiguraniku - tužitelju na temelju presude isplatiti osigurninu dovoljan razlog da se brodar obveže u smislu osigurateljevog zahtjeva, tj. da je brodar dužan osiguratelju platiti iznos koji osiguratelj na temelju presude plati tužitelju.

(DMF 1971, str.535)

B.J.

Bilješka.- U gornjoj presudi su zanimljiva dva pitanja:

a) Šteta nastala za vrijeme prijevoza robe željeznicom. Poznat je uopće usvojeni princip osigurateljnog prava o tzv. nedjeljivosti osiguranog slučaja. To znači: kad jednom osigurani slučaj nastupi, da osiguratelj mora nadoknaditi sve štetne posljedice koje iz tog slučaja nastanu, bez obzira da li su te posljedice nastupile nakon proteka vremena koje je osiguratelj pokrio osiguranjem. O ovom pitanju upravo se radilo u gornjoj presudi. Sud je osiguratelja oslobodio dužnosti plaćanja osigurnine za naknadno nastalu štetu ne zbog toga što bi smatrao da je vrijeme koje je osiguratelj pokrio osiguranjem isteklo, nego što je došao do uvjerenja da ta naknadna šteta nije neposredna posljedica osiguranog slučaja koji je nastupio za vrijeme dok je osiguratelj bio u obavezi. To isto vrijedi, prema načelima građanskog prava, i za brodarovu odgovornost. Za osiguratelja se može postaviti pitanje da li bi on bio dužan nadoknaditi naknadnu štetu pod uvjetom da je pokrio i rizik krivnje osiguranikovih ljudi. Premda se ovim pitanjem sud u gornjoj presudi nije bavio, ipak smatramo da bi pod tom pretpostavkom osiguratelj ne bi bio dužan odnosnu štetu nadoknaditi. Osiguratelj naime isplaćuje osigurninu samo za onu štetu koja je nastala za vrijeme za koje je on snosio rizik te, kako je navedeno, i za štetu koja je neposredna posljedica osiguranog slučaja, pa makar i proteklo vrijeme osiguranja. U konkretnom slučaju to znači dok se teret nije iskrcao iz broda. Da je krivnja osigurateljevih osoba prouzrokovala štetu za vrijeme pomorskog dijela puta, nju bi osiguratelj morao nadoknaditi. Međutim čim se roba iz broda iskrcala, prestala je osigurateljeva odgovornost. Roba je morala biti odvojena čim je iz broda iskrcana, dakle kada je osigurateljeva obaveza prestala. Prema tome krivnja osobe koja je nakon iskrcaja tereta prouzrokovala povećanje štete nije pokrivena osiguranjem.

b) Osigurateljova subrogacija. Unatoč presudi koju je u pogledu osigurateljove subrogacije izrekao sud, osiguratelj neće imati prava zahtijevati od broдача odnosno svotu ako ne dokaže da je on osiguraniku isplatio osigurninu u visini svote koju je odredio sud. I sam sud je uvjetovao ovo osigurateljovo pravo činjenicom da osigurnina bude plaćena. Spor između stranaka vodio se samo o tome da li se štetnik - broдар može u navedenom smislu obvezati presudom i bez prethodnog dokaza da je osiguratelj isplatio osigurninu. Ovo pitanje uostalom ima samo značaj utoliko što osiguratelj, nakon isplate osigurnine, neće biti prisiljen ponovo tužiti broдача da mu isplaćenu osigurninu nadoknadi.

B.J.